FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 34714
Nom: Medicina bucal
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 12
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Periode
1206 - Grau Odontologia	Facultat de Medicina i Odontologia	3	Anual

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1206 - Grau Odontologia	Medicina bucal	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

BAGAN DEBON LETICIA

RESUM

Medicina Bucal és una assignatura obligatòria que pertany al mòdul de Patologia i Terapèutica específicament odontològica. En el Grau d'Odontologia té assignats 12 crèdits ECTS i se li ha donat caràcter teòric pràctic amb pràctiques clíniques.

S'impartirà en el tercer curs del grau d'Odontologia, tenint una important relació amb les assignatures del curs anterior, concretament amb la Patologia Mèdica i amb les Repercussions orals de les malalties sistèmiques.

La Medicina Bucal representa la matèria més mèdica de l'Odontologia. En ella els alumnes adquiriran els coneixements de les diferents patologies i malalties sistèmiques i aquelles que des de la boca puguin donar alguna manifestació en un altre òrgan o sistema corporal.

En aquesta assignatura del Grau d'Odontologia es pretén donar a l'estudiant una informació i coneixement de les malalties de la mucosa oral, ossos maxil·lars i glàndules salivals, des del punt de vista de la seva etiopatogenia, diagnòstic i tractament mèdic de les diverses malalties.

Es realitzarà una pràctica al Centre de Simulació Interdisciplinari de Ciències de la Salut de la Universitat de

València

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

1206 - Grau Odontologia

Obligació d'haver superat prèviament l'assignatura	34696 - Anatomia humana 34697 - Biologia 34698 - Fisiologia humana 34699 - Bioquímica 34700 - Microbiologia i immunologia 34701 - Histologia 34702 - Psicologia i comunicació 34704 - Biomaterials i ergonomia I 34708 - Documentació, professionalisme i odontologia forense 34709 - Patologia mèdica general i pediatria 34710 - Manifestacions orals de les malalties sistèmiques

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

R4-OBLIGACIÓ D'HAVER SUPERAT PRÈVIAMENT L'ASSIGNATURA

34696 - Anatomia humana

34697 - Biologia

34698 - Fisiologia humana

34699 - BioquÍmica

34700 - Microbiologia i immunologia

34701 - Histologia

34702 - Psicologia i comunicació

34703 - Bioestadística i salut pública

34704 - Biomaterials i ergonomia I

34708 - Documentació, professionalisme i odontologia forense

34709 - Patologia médica general i pediatria

34710 - Manifestacions orals de les malalties sistémiques

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1206 - Grau Odontologia

Conèixer els procediments i les proves diagnòstiques clíniques i de laboratori, conèixer-ne la fiabilitat i la validesa diagnòstica i ser competent en la interpretació dels resultats.

Establir el diagnòstic, el pronòstic i la planificació terapèutica adequada en totes les àrees clíniques de l'odontologia, sent competent en el diagnòstic, el pronòstic i l'elaboració del pla de tractament odontològic del pacient que requerisca cures especials, inclosos els pacients mèdicament compromesos (com ara diabètics, hipertensos, immunodeprimits, anticoagulats, entre d'altres) i pacients amb discapacitat.

Fer i interpretar radiografies i altres procediments basats en la imatge, rellevants en la pràctica odontològica.

Identificar el motiu principal de consulta i la història de la malaltia actual. Realitzar una història clínica general del pacient i una fitxa clínica que represente fidelment els registres del pacient.

Obtenir i elaborar una història clínica que continga tota la informació rellevant.

Realitzar procediments limitats de tècniques diagnòstiques invasives en teixits tous (biòpsies).

Realitzar tractament mèdic de les malalties comunes dels teixits tous bucals.

Reconèixer la normalitat i la patologia bucal, així com l'avaluació de les dades semiològiques.

Saber realitzar un examen bucal complet, incloent-hi les oportunes proves radiogràfiques i d'exploració complementàries, així com l'obtenció de referències clíniques adequades.

Tenir capacitat per elaborar un judici diagnòstic inicial i establir una estratègia diagnòstica raonada, sent competent en el reconeixement de les situacions que requerisquen una atenció odontològica urgent.

Valorar les funcions motora i sensorial de la boca, dels maxil·lars i annexos.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. CLASSES TEÒRIQUES

El temari de l'assignatura Medicina Bucal està compost pels següents blocs temàtics:

Bloc I. Patologia mèdica de la mucosa oral.
- Lesions per agents mecànics, físics i químics en la mucosa oral.
- Infeccions bacterianes, víriques i micòtiques de la mucosa oral.
- Malalties de la mucosa oral de caràcter immunològic i mucocutànies.
- Tumors benignes de la mucosa oral.
- Lesions potencialment malignes de la mucosa oral.
- Càncer oral.
- Patologia pròpia de la llengua.
- Patologia pròpia dels llavis.

Bloc II. Patologia mèdica de les glàndules salivals.
- Components de la saliva.
- Regulació de la secreció salival i funcions de la saliva.
- Tècniques diagnòstiques en la saliva i patologia de les glàndules salivals.
- Disminució en la secreció de les glàndules salivals.
- Augment en la secreció de les glàndules salivals.
- Sialoadenitis.
- Sialoadenosis.
- La saliva com a fluid diagnòstic.

Bloc III. Patologia dels maxil·lars.
- Infeccions dels maxil·lars: Osteonecrosi per fàrmacs. Osteorradionecrosi.
- Lesions fibro-òssies dels maxil·lars.
- Lesions de cèl·lules gegants dels maxil·lars.
- Tumors odontogènics i no odontogènics dels maxil·lars.

Bloc IV. Patologia nerviosa oro-facial.
- Dolor neurògen orofacial. Àlgies vasculars.
- Dolor miofascial i de ATM.
- Neuropaties trigeminals.
- Paràlisi orofacials.

2. PRÀCTIQUES CLÍNIQUES

Cada alumne realitzarà 44 hores de pràctiques clíniques amb pacients. Segons grups G els divendres vesprada en la segona planta de les clíniques odontològiques de la Fundació Lluís Alcanyís de la Universitat de València.

3. PRÀCTIQUES EN AULA INFORMÀTICA: DEBAT DE CASOS CLÍNICS

Es realitzarà quatre sessions segons els grups I d'informàtica els dilluns i dijous de vesprada, amb un breu repàs dels continguts teòrics i un debat de casos clínics, amb la finalitat de poder afermar els

coneixements teòrics adquirits en classe. Es dividirà el curs segons grups G en quatre grups i acudiran dilluns o dijous respectant sempre els horaris de pràctiques d'altres assignatures.

4. SEMINARIS

Es realitzaran cinc seminaris en els quals s'analitzarà i aprofundirà en temes de l'assignatura i en els quals l'alumne aplicarà els coneixements teòrics a situacions pràctiques, reforçant així els conceptes apresos (Grups P). El temari dels seminaris serà el següent:

SEMINARI 1: Farciments estètics en el terç inferior: classificació, aplicacions clíniques i complicacions associades:
Este seminari abordarà l'ús de farciments estètics a la regió peribucal amb un enfocament en els diferents tipus de materials disponibles, les seues indicacions estètiques i funcionals, així com les possibles complicacions associades (edema, hematoma, nòduls, reaccions immunològiques o compressió vascular). Es revisaran protocols de maneig i prevenció en el context odontològic i maxil·lofacial.

SEMINARI 2: Aplicacions clíniques dels diferents tipus de làser en Medicina Bucal:
Es presentarà una revisió actualitzada sobre les diferents longituds d'ona emprades en odontologia (làser de díode, *Er:*YAG, CO¿, *Nd:*YAG, entre altres), els seus mecanismes d'acció i les seues aplicacions clíniques en medicina bucal. S'analitzaran avantatges, limitacions i criteris de selecció segons la indicació terapèutica.

SEMINARI 3: Ús de toxina botulínica en el control terapèutic de la sialorrea: fonaments i evidències clíniques:
Este seminari se centrarà en l'ús de toxina botulínica tipus A com a alternativa terapèutica mínimament invasiva per al maneig de la sialorrea, especialment en pacients amb alteracions neurològiques o malalties sistèmiques.

S'explicarà el mecanisme d'acció sobre les glàndules salivals, tècniques d'administració guiada, dosis recomanades, duració de l'efecte i possibles efectes adversos.

SEMINARI 4: Tècniques de venopunción aplicades a l'àmbit odontològic: indicacions, protocol i consideracions clíniques:
La formació en venopunción es torna cada vegada més rellevant en odontologia, especialment en l'obtenció de mostres per a estudis diagnòstics, administració de medicaments intravenosos o preparació de concentrats plaquetaris. Este seminari abordarà les bases anatòmiques, selecció del lloc de punció, protocol tècnic, prevenció de complicacions i criteris de bioseguretat.

SEMINARI 5: Factors de creixement autòlegs en odontologia: tipus, propietats biològiques, aplicacions i les seues variants:
S'analitzaran els diferents tipus de concentrats plaquetaris autòlegs, centrant-nos en el Plasma Rico en Fibrina (*PRF) i les seues variants (L-*PRF, A-*PRF, i-*PRF), destacant els seus mecanismes d'acció biològica, efectes en la cicatrització i regeneració tissular, i les seues aplicacions clíniques en medicina bucal. Es discutiran protocols d'obtenció, emmagatzematge i aplicació clínica basada en l'evidència.

*Es realitzarà una activitat avaluable al final de cada un dels tres blocs temàtics dels seminaris
5. ELABORACIÓ DE TREBALLS EN GRUP: PRÀCTIQUES TRANSVERSALS
Es realitzaran unes pràctiques transversals a l'aula en les quals intervindran tant alumnes de tercer com de segon curs, fomentant l'aprenentatge cooperatiu.

6. PRÀCTIQUES DE LABORATORI

En les pràctiques de laboratori s'emportarà una pràctica segons grups L, respectant els horaris proposats en l'horari, centrades en les proves complementàries de diagnòstic (hematològiques, citològiques, histopatològiques i salivals) en els quals es treballarà sobre fantomas o entre els propis alumnes, facilitant per tant la compressió i realització d'estes proves.

7. ELABORACIÓ DE TREBALLS INDIVIDUALS: PROJECTES INNOVACIÓ DOCENT

Utilització de noves metodologies docents en forma de recursos audiovisuals, aprenentatge col·laboratiu i flipped classroom (aula invertida) per a abordar temes com el dolor orofacial i l'exploració bucodental (Grups P). Promoure l'ús d'intel·ligència artificial (ChatGPT) com a ferramenta educativa per a analitzar i resoldre casos clínics de pacients diabètics, fomentant
el treball col·laboratiu i el pensament crític entre els estudiants.

8. ELABORACIÓ DE TREBALLS INDIVIDUALS: LUDIFICACIÓ A L'AULA

Utilització de la plataforma Wooclap, Educaplay i Wordwall per a crear continguts visuals i interactius com a metodologia docent per a reforçar continguts, introduir nous conceptes i autoavaluació de les competències adquirides.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	52,00
Pràctiques odontològiques	44,00
Pràctiques a l'aula	30,00
Laboratori	14,00
Aula informàtica	40,00
Total hores	**180,00**

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	30,00

Estudi i treball autònom	76,00
Preparació de classes	3,50
Preparació d'activitats d'avaluació	7,00
Resolució de casos pràctics	3,50
Total hores	**120,00**

METODOLOGIA DOCENT

Les classes teòriques se centraran, sobretot, a facilitar a l'alumne la major informació possible d'on obtenir les dades necessàries per abordar les diferents malalties que s'impartiran al llarg del curs. S'hi presentaran nombrosos casos clínics perquè l'alumne pugui entendre millor aquestes entitats.

Les pràctiques tindran lloc, tant a les clíniques generals de la clínica odontològica (els divendres a la tarda), a la clínica de la Unitat de Medicina Bucal als matins.

A les unes com a les altres els alumnes veuran les lesions i les característiques d'aquestes malalties en pacients. Podran fer-ne els diagnòstics i assenyalar els tractaments recomanats.

Als seminaris es presentaran temes de diagnòstic diferencial i terapèutic, que siguin un complement a les classes teòriques ia les pràctiques.

Es realitzaran unes sessions creant un debat de casos clínics per tal de poder consolidar els coneixements teòrics adquirits a classe.

A més, als alumnes, se'ls faran unes pràctiques de laboratori centrades en proves complementàries utilitzades en patologia oral.

S'hi incorporarà la perspectiva de gènere, el respecte a la diversitat i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) a la docència, sempre que sigui possible.

AVALUACIÓ

La nota final s'obtindrà de la manera següent:

a) Pràctiques (pràctiques clíniques, seminaris, pràctiques informàtiques, pràctiques laboratori): 50%

b) Avaluació de coneixements adquirits: 50% (40% examen final i un 10% les avaluacions continuades)

EXAMEN FINAL (40%)

EXAMEN FINAL TEÒRIC (90%)

Tindran un examen final teòric, que constarà de huit preguntes d'extensió curta (no tipus test) i dos d'extensió llarga a desenrotllar, sobre els continguts teòrics de l'assignatura.

EXAMEN FINAL PRÀCTIC (10%)

A més de l'examen final teòric, els alumnes tindran un examen final pràctic de casos clínics. Este examen, no serà oral, i es posaran casos de tot el contingut de l'assignatura. Tindrà lloc el mateix dia que es realitze l'examen final teòric.

AVALUACIONS CONTINUADES (10%): Els alumnes tindran dos avaluacions continuades, que no eliminaran matèria, del contingut del temari explicat fins al moment en el qual es realitze l'avaluació. La primera tindrà lloc l'última setmana lectiva de desembre i la segona a l'abril.

Observació: Per a aprovar l'assignatura deuran:

1.L'assistència a les activitats pràctiques és obligatòria. Es considera que l'estudiant complix amb este requisit si ha assistit a un mínim del 80% d'estes activitats i ha justificat adequadament la impossibilitat d'assistir a les sessions restants per la concurrència d'una causa de força major.

2.Haver aprovat l'avaluació tant els exàmens finals teòric com el final pràctic amb un 5 sobre 10, no sent compensatòries les notes quan una de les dos és menor a cinc.

3.Haver-se presentat a les dos avaluacions continuades (desembre i abril).

4.La part pràctica de l'assignatura no es guardarà d'un curs acadèmic per a un altre. Si l'estudiant repetix l'assignatura, haurà de tornar a repetir-les íntegrament.

Es recorda als estudiants la importància de realitzar les enquestes d'avaluació a tot el professorat de les assignatures del grau.

És requisit per a accedir a l'avançament de convocatòria d'esta assignatura, que l'estudiant haja cursat amb aprofitament la totalitat de les seues pràctiques.

BIBLIOGRAFIA

- Bagan JV. Medicina y Patología Bucal. València: Medicina Oral SL; 2013. ISBN: 978-84-616-5253-2 Depósito legal: V-2269-2013

- Reichart PA, Philipsen HP. Odontogenic tumors and allied lesions. London: Quintessence Publishing Co. Ltd; 2004.

- Bermejo Fenoll A Medicina Bucal. Ed Síntesis Medicina bucal. Volumen I y II. Madrid: Síntesis; 1998.

- Bagan JV, Jiménez Y. Fisiopatología de las glándulas salivales. València: Medicina Oral, S.L., 2010ISBN: V-1158-2010 Depósito legal: 978-84-613-8971-1

- Shapp JP, Eversole LR, Wysocki GP. Patología Oral y maxilofacial contemporánea. Madrid: Harcourt Brace; 1998.

- Bagan JV. Medicina y Patología Bucal. València: Medicina Oral SL; 2021. ISBN: 978-84-09-33709-5 Depósito legal: V-3299-2021

- RECURSOS e-Salut: - ClinicalKey Student Medicina, Odontologia y Enfermería [https://uv-es.libguides.com/RecursosSalut]- Acces Medicina [https://uv-es.libguides.com/Access_Medicina] - Médica Panamericana [https://uv-es.libguides.com/Medica_Panamericana]